

Sildig gyldenris (*Solidago gigantea*)

Videnskabeligt navn: *Solidago gigantea*

Synonymer: *Solidago × leiophallax* Friesner, *Solidago pitcher*, *Solidago serotina*, *Solidago serotina* var. *gigantea*, *Solidago serotinoidea*, *Solidago shinniersii*

Kaldenavn: Sildig gyldenris

Status i Danmark: Invasiv¹⁶

Omfattet af: Den nationale liste over invasive arter¹⁵

Beskrivelse

Sildig gyldenris er en 50-250 cm høj flerårig urt tilhørende kurvblomstfamilien^{1,2,3}. Arten danner ofte tætte bestande, hvor den er eneste forekommende art⁴. I sådanne bestande kan skudtætheden være høj (29-167 skud pr. kvadratmeter⁴). Stængelen er glat og blådugget. Den har mange små gule blomsterkurve siddende mange sammen i store ensidigt stillede blomsterstande^{1,2}. Bladene, der sidder spredt, er ustilkede, smalt lancetformede, med takket kant og har på bladundersiden kun hår på bladribberne^{1,3}. Randkronerne er 6-7 mm og tydeligt længere end skivekroner og kurvsvøbblade, som er 3,5-5 mm^{1,3}.

Sildig gyldenris, foto: Leif Knudsen

Forvekslingsmuligheder

Sildig gyldenris kan forveksles med den ikke-hjemmehørende art canadisk gyldenris (*Solidago canadensis*) og almindelig gyldenris (*S. virgaurea*), der er hjemmehørende. Den ligner især canadisk gyldenris, men denne er oftest mindre (30-150 cm) og er tæt korthåret på det øverste af stængelen. Desuden har canadisk gyldenris hårede bladundersider. Almindelig gyldenris er betydeligt mindre (25-100 cm) end sildig gyldenris og har betydeligt større blomster med randkroner, der er ca. 6-10 mm lange og sidder få sammen i en lodret top^{1,3}.

Spredningsvej og udbredelse

Sildig gyldenris er hjemmehørende i Nordamerika. Den er dyrket som prydblade i Danmark siden første halvdel af 1800-tallet, hvor den bl.a. blev dyrket i Botanisk have i København⁵. Ældste forvildede fund er formentlig fra Arninge på Lolland i 1854⁵. Den har spredt sig til naturen fra haver, og er almindelig i hele landet, dog mindre hyppig i Midt- og Vestjylland⁵. Den er registreret i 738 af 1300 Atlas Flora Danica ruder⁵. Arten er på den nationale liste og der er forbud mod at handle og udsætte arten i naturen¹⁴.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2

svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds effekter
Score	3	3	2	2	1	0
Datakvalitet	Meget sikker	Sikker	Meget sikker	Sikker	Middel	Sikker

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for sildig gyldenris er vurderet til høj. Arten spreder sig både via af frø og ved rodsrud og kan danne tætte kloner. Planten reproducerer sig effektivt via frø og kan producere op til 19.000 frø pr. skud⁴ og kan danne op til 300 skud pr. kvadratmeter⁶. Frøene, der har fnok, spredes langt med vinden^{1,6}. Frøene har en høj spiringsdygtighed men i tætte bestande kan spiringen dog være reduceret⁶. Nye planter kan gendannes ud fra rhizomfragmenter og evnen til dette er hos sildig gyldenris bedre end hos canadisk gyldenris⁷.

Levestedets bevarings- og naturværdi: 3 (høj). Levestedets bevarings- og naturværdi er for sildig gyldenris vurderet til høj. Arten foretrækker ofte mere fugtige steder end canadisk gyldenris og forekommer fx hyppigt på sø- og vandløbsbredder, i rørsump, pilesump, birkeskov, enge og overdrev men også i mere menneskepåvirkede habitater som ruderater, grusgrave, fyldjord, baneskrænter og brakmarker⁵

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Påvirkningen af hjemmehørende arter er for sildig gyldenris vurderet til middel. Arten danner ofte tætte bestande og stigende skudtæthed er fundet korreleret til faldende artsdiversitet af hjemmehørende arter⁸. Jordbundsfaunaen under sildig gyldenris bliver også påvirket som følge af artens påvirkning på jordbundsforholdene^{9,10}. Sildig gyldenris producerer en del nektar og planten besøges overvejende af honningbier, men det vides ikke hvorvidt masse-blomstring hos arten kan påvirke bestøvningsnetværk negativt¹¹.

Påvirkning af økosystemfunktioner: 2 (middel). Påvirkning på økosystemfunktioner er for sildig gyldenris vurderet til middel, idet arten påvirker jordbundsforholdene betydeligt. Således har man fundet at arten påvirker jordens forforstatus¹². Arten kan udskille allelopatiske stoffer, der reducerer spiringen hos andre arter¹³, men der er langt færre undersøgelser af dette end for canadisk gyldenris.

Økonomiske effekter: 1 (lav). Økonomiske effekter af sildig gyldenris er vurderet til lav. Der findes ingen opgørelser af omkostningerne ved fjernelse af arten, men den anses for vanskelig at bekæmpe².

Helbredseffekter: 0 (ingen). Der er ikke registeret negative helbredseffekter af sildig gyldenris.

Kilder

¹ Mossberg, B., Stenberg, L. 2003. Den nye nordiske flora. Gyldendal.

² Jensen, J.K., Svart, H.E. 2008. Invasive planter - uønskede planter. Natur og Museum 3.

³ Hansen, K. 1991. Dansk feltflora. Gyldendal, København.

⁴ Weber, E., Jakobs, G. Biological flora of central Europe: *Solidago gigantea* Aiton. Flora 200, 109-118.

⁵ Hartvig, P. 2015. Atlas Flora Danica. Gyldendal, København.

⁶ Miljøministeriet. Canadisk gyldenris og Sildig gyldenris. *Solidago canadensis* og *Solidago gigantea*. <https://mst.dk/natur-vand/natur/artsleksikon/froeplanter/gyldenris/> (besøgt 26. april 2022)

- ⁷ Weber, E. 2011. Strong regeneration ability from rhizome fragments in two invasive clonal plants (*Solidago canadensis* and *S. gigantea*). *Biological Invasions* 13, 2947-2955.
- ⁸ Pal, R.W., Chen, S., Nagy, D.U., Callaway, R.M. 2015. Impacts of *Solidago gigantea* on other species at home and away. *Biological Invasions* 17, 3317-3325.
- ⁹ Sterzynska, M., Shrubovych, J., Nicia, P. 2017. Impacts of plant invasion (*Solidago gigantea* L.) on soil mesofauna in a riparian wet meadow. *Pedobiologia* 64, 1-7.
- ¹⁰ Cerevkova, A., Miklisová, D., Bobulská, L., Renco, M. 2020. Impact of invasive *Solidago gigantea* on soil nematodes in a semi-natural grassland and a temperate broadleaved mixed forest. *Journal of Helminthology* 94, DOI: <https://doi.org/10.1017/S0022149X19000324>.
- ¹¹ Jachula, J., Denisow, B., Strzalkowska-Abramek, M. 2020. Does an invader have a bright side? Floral reward in two *Solidago* species. *Journal of Apicultural Research* 59(4), 599-608.
- ¹² Chapuis-Lardy, L., Vanderhoeven, S., Dassonville, N., Koutika, L.-S., Meerts, P. 2006. Effects of exotic invasive plant *Solidago gigantea* on soil phosphorus status. *Biology and Fertility of Soils* 42, 481-489.
- ¹³ Del Fabbro, C., Güsewell, S., Prati, D. 2014. Allelopathic effects of three plant invaders on germination of native species: a field study. *Biological Invasions* 16, 1035-1042.
- ¹⁴ Miljøstyrelsen 2017. Handlingsplan mod invasive arter. Miljø- og Fødevareministeriet, Miljøstyrelsen
- ¹⁵ Bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter på EU-listen og om en national liste med handelsforbud m.v. over for invasive arter (BEK nr. 1285 af 12/11/2018) <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2018/1285>
- ¹⁶ Arter.dk, art: Sildig gyldenris – *Solidago gigantea*. <https://arter.dk/taxa/taxon/details/cf0d2cf9-f785-ea11-aa77-501ac539d1ea>.